

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳ یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران



ارائه پوستر

راهکارهای آموزشی برای تقویت حساسیت اخلاقی در دانشجویان پرستاری: مروری نظام مند

پوریا صمدزاده شهری^۱، رضا محمدپورهدکی^۲، زهرا دلیر^۳

چکیده

دانشجویان پرستاری که پرستاران آینده هستند، باید برای ارائه‌ی مراقبت مناسب و حرفه‌ای، در کنار شایستگی‌های بالینی، شایستگی‌های اخلاقی هم داشته باشند. حساسیت اخلاقی، معیاری ضروری برای صلاحیت حرفه‌ای پرستاران است که آن‌ها موقعیت‌های اخلاقی را به‌عنوان حامیان بیمار با حساسیت درک کنند؛ لذا، برای ارائه‌ی مراقبت باکیفیت باید حساسیت اخلاقی از ابتدای آموزش پرستاری مدنظر قرار گیرد. این مطالعه، با هدف بررسی ویژگی‌ها و تأثیر مداخلات آموزشی در بهبود حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری انجام شد. در این مرور نظام‌مند، مقالات منتشرشده، با استفاده از واژگان کلیدی فارسی و انگلیسی در پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی شامل PubMed و Web of Science و Scopus، همچنین پایگاه‌های فارسی‌زبان SID و Magiran از ابتدا تا اکتبر ۲۰۲۴ بازبایی شدند. اخلاق، حساسیت اخلاقی، دانشجویان پرستاری، Moral Sensitivity، Ethical Sensitivity، Nursing Students، از کلمات کلیدی جست‌وجو بودند. در جست‌وجوی اولیه، در مجموع ۲۳۲۱ مقاله یافت شد. مراجع برای هر مطالعه، به‌صورت دستی نیز بررسی شد. با توجه به معیارهای ورود، مطالعات تجربی و نیمه‌تجربی منتشرشده به زبان فارسی و انگلیسی که بر مداخلات مؤثر در بهبود حساسیت اخلاقی دانشجویان کارشناسی پرستاری تمرکز داشتند، مطالعه و تحلیل شدند. در نهایت، شش مقاله به‌طور کامل مطالعه و داده‌های مربوطه استخراج شدند. دو محقق، به‌طور مستقل، استخراج داده‌ها و ارزیابی کیفیت را بر اساس چک‌لیست مؤسسه‌ی جونا بریگز (JBI) انجام دادند. در مجموع، ۱۹۰ دانشجوی پرستاری در شش مطالعه‌ی منتخب وارد این مطالعه شدند که ۶۰ درصد از آنان در گروه مداخله بودند. شش مداخله‌ی آموزشی، شامل دو مطالعه‌ی کارگاه اخلاق پرستاری و کارگاه اخلاق پرستاری با استفاده از سمینار، برنامه‌ی آموزشی انگیزشی اخلاقی، کارگاه اخلاق روایت مجازی و یادگیری بر اساس مشکل بود؛ اما کارگاه آموزشی اخلاق پرستاری با استفاده از سمینار، در مدیریت حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری مؤثر نبود. شواهد نشان‌دهنده‌ی اثرات مثبت مداخلات آموزشی بر حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری، اندک اما دلگرم‌کننده بود. این مرور، مطالعاتی متفاوت را در آموزش اخلاق و ایجاد حساسیت اخلاقی شناسایی کرد. یافته‌ها می‌توانند برای توسعه‌ی آمادگی و قابلیت‌های دانشجویان در تشخیص و همچنین واکنش مناسب به موقعیت‌های کاری مشکل‌ساز اخلاقی، به کار گرفته شوند؛ با این حال، نیاز به مطالعات بیشتر برای تأیید اثربخشی این مداخلات بر حساسیت اخلاقی دانشجویان پرستاری وجود دارد.

واژگان کلیدی: حساسیت اخلاقی، دانشجویان پرستاری.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۴/۲۵

۱. کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد؛ دانشکده علوم پزشکی کاشمر، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.
۲. دانشجوی دکتری، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.
۳. استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران.

نویسنده مسئول:

Email: samadzadeh284pooriya@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress



Poster Presentation

Educational Strategies to Enhance Moral Sensitivity in Nursing Students: A Systematic Review

Pooriya Samadzadehshahri*¹, Reza Mohammadpourhodki², Zahra Delir³

Published: 16 July 2025

1. Student Research Committee, Mashhad University of Medical Sciences; Kashmar School of Medical Sciences, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

2. PhD Student, Student Research Committee, School of Nursing and Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

3. Assistant Professor, School of Nursing and Midwifery, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran.

*Corresponding Author

Email: samadzadeh284pooriya@gmail.com

Abstract

Nursing students, as future healthcare professionals, must develop not only clinical competencies but also ethical competencies to deliver appropriate and professional care. Moral sensitivity is a critical aspect of professional competence, enabling nurses to recognize and respond sensitively to ethical situations as patient advocates. Consequently, fostering moral sensitivity should be prioritized from the beginning of nursing education to ensure quality care. This study aimed to examine the characteristics and effectiveness of educational interventions designed to improve the moral sensitivity of nursing students. In this systematic review, articles were retrieved using Persian and English keywords from international databases, including PubMed, Web of Science, and Scopus, as well as Persian databases such as SID and Magiran, from inception until October 2024. Keywords used in the search included "moral sensitivity," "ethical sensitivity," "nursing students," "ethics," and "moral sensitivity in nursing students." A total of 2,321 articles were identified in the initial search. References for each study were also manually reviewed. Based on inclusion criteria, experimental and quasi-experimental studies published in Persian and English focusing on effective interventions to improve the moral sensitivity of undergraduate nursing students were selected for analysis. Ultimately, six articles met the criteria for thorough review, and relevant data were extracted. Two researchers independently extracted the data and assessed the quality of the studies using the Joanna Briggs Institute (JBI) checklist. A total of 190 nursing students from six selected studies participated in the research, with 60% in intervention groups. The six educational interventions identified included:

1. Two studies on nursing ethics workshops.
2. A nursing ethics workshop conducted through a seminar.
3. A motivational ethical education program.
4. A virtual narrative ethics workshop.
5. Problem-based learning.

However, the nursing ethics workshop conducted through a seminar was not effective in improving the moral sensitivity of nursing students.



Evidence suggests that while the positive effects of educational interventions on the moral sensitivity of nursing students are limited, they are nonetheless encouraging. This review highlights various approaches to ethics education and moral sensitivity development. The findings can be utilized to enhance students' preparedness and ability to navigate ethically challenging work situations. However, further research is necessary to confirm the effectiveness of these interventions in fostering moral sensitivity among nursing students.

Keywords: Moral sensitivity, Nursing students, Systematic review.